

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

До друку та в світ дозволяю
Заступник ректора

Д.М. Клец

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
з дисципліни “Основи наукових досліджень”
для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»**

Всі цитати, цифровий,
фактичний матеріал
та бібліографічні
дані перевірені,
написання одиниць
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол № _____
від ____ . ____ .20 ____ р.

Укладач:

Я.В. Догадайло

Відповідальний за випуск

О.М. Криворучко

Харків ХНАДУ 2019

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
з дисципліни “Основи наукових досліджень”
для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»**

Харків ХНАДУ 2019

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
з дисципліни “Основи наукових досліджень”
для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»

Затверджено
методичною радою
університету
Протокол № _____
від ____ . ____ . 20 ____ р.

Харків ХНАДУ 2019

Укладач: Яна Вікторівна Догадайло

Кафедра управління та адміністрування

ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

Методичні вказівки призначені для засвоєння теоретичного матеріалу та опанування прийомами та методами застосування його на практиці студентами спеціальності “Менеджмент”, які вивчають дисципліну “Основи наукових досліджень”.

У відповідності з навчальним планом студенти повинні виконати самостійно контрольну роботу. Метою контрольної роботи є закріплення студентами знань, одержаних в результаті вивчення теоретичного курсу, і набуття навичок виконання наукових досліджень. Контрольна робота для студентів заочної форми навчання складена у відповідності до програми дисципліни «Основи наукових досліджень». Вона передбачає поглиблену відповідь на теоретичне запитання та вирішення практичного завдання.

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ РОЗДІЛ №1. «НАУКА, НАУКОВЕ МИСЛЕННЯ ТА НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ»

Тема 1. Наука та наукове мислення. Основні поняття

Наукове мислення та його витоки. Поняття науки. Основні функції науки. Класифікація наук. Специфіка економічної науки. Етапи становлення науки. Циклічний розвиток науки.

Тема 2. Основні категорії науки

Наука як система знань. Факт, гіпотеза, теорія, концепція. Наукова гіпотеза: види, функції. Етапи розвитку. Методологія, метод, методика.

Тема 3. Наукове дослідження. Технологія дослідницької роботи

Поняття наукового дослідження. Етапи наукового дослідження. Формулювання теми, проблеми і мети наукового дослідження. Формування гіпотези, методики та робочого плану дослідження. Результати наукового дослідження: види і вимоги.

Тема 4. Технологія роботи з науковою літературою

Етапи роботи літературою в процесі наукового дослідження. Складання списку використаних джерел. Як правильно читати літературні джерела. Запис прочитаного.

Тема 5. Представлення результатів наукового дослідження

Форми представлення результатів наукового дослідження. Вимоги до наукової статті та наукової доповіді.

Тема 6. Системний підхід, системне мислення, системний аналіз

Поняття системи. Системний підхід. Системне мислення. Системний аналіз.

РОЗДІЛ № 2. «МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ»

Тема 7. Методика роботи з поняттями

Поняття. Характеристики понять. Види понять. Родові і видові поняття. Визначення. Класифікація. Робота з поняттями в ході наукового дослідження.

Тема 8. Загально логічні методи досліджень

Аналіз і синтез. Дедукція і індукція. Аналогія. Абстрагування і узагальнення.

Тема 9. Метод моделювання

Поняття моделі. Класифікація моделей. Математичне і економіко-математичне моделювання.

Тема 10. Методи теоретичного та емпіричного дослідження

Методи теоретичного дослідження. Методи емпіричного дослідження.

Тема 11. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Бібліографічна інформація. Пошукові системи Інтернету. Національна система науково-технічної інформації України.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

При виконанні контрольної роботи передбачається індивідуальний характер виконання розрахунків за варіантами в залежності від номера залікової книжки. Зареєстрована контрольна робота здається викладачеві в строки, встановлені деканатом. Повернена із зауваженнями викладача контрольна робота допрацьовується та проходить повторне рецензування.

Контрольна робота оформлюється в спеціальному зошиті або на стандартних аркушах формату А4. Вона повинна мати титульний аркуш, на якому обов'язково: вказується номер залікової книжки; здійснюється власний підпис студента, який виконав роботу.

У кінці роботи слід надати список використаних джерел. Виконану та оформлену контрольну роботу студенти захищають перед викладачем індивідуально. Контрольна робота містить два завдання: теоретичне питання (завдання 1) та практичне завдання (завдання 2).

Завдання 1

Надати відповідь на теоретичне запитання. Номер запитання визначити відповідно до двох останніх цифр шифру залікової книжки (таблиця 1). Наприклад, номер залікової книжки 016428, значить необхідно дати відповідь на теоретичне питання № 18.

Перелік теоретичних запитань надано в таблиці 2.

При виконанні завдання рекомендується скористатися запропонованими літературними джерелами.

Таблиця 1 - Варіанти теоретичних питань контрольної роботи

Передостання цифра	Остання цифра залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
3	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
6	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
9	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Таблиця 2 - Теоретичні питання

№ з/п	Питання	№ літературного джерела
1	2	3
1.	Поняття науки та її нормативне регулювання	1-11
2.	Об'єкт та предмет наукового дослідження, їх класифікація	1-11
3.	Методи дослідження та їх класифікація	1-11
4.	Процес наукового дослідження та його стадії	1-11
5.	Загальнонаукові методи дослідження	1-11
6.	Методи теоретичних досліджень	1-11
7.	Критерії вибору методології дослідження	1-11
8.	Конкретно-наукові (емпіричні) методи дослідження	1-11
9.	Процедури у наукових дослідженнях	1-11
10.	Підходи та критерії вибору методів в економічних дослідженнях	1-11
11.	Поняття системи економічних наук. Взаємозв'язок наук і його використання в наукових дослідженнях	1-11
12.	Класифікація економічних наук в Україні. Основні напрями сучасних економічних досліджень	1-11
13.	Наукова проблема у науковій діяльності. Принципи та критерії вибору проблеми дослідження	1-11
14.	Принципи та критерії вибору теми дослідження	1-11
15.	Принципи організації праці у науковій діяльності	1-11
16.	Особливості творчої праці. Роль особистості вченого в науці	1-11
17.	Планування і раціональна організація праці науковця	1-11

Продовження таблиці 2

1	2	3
18.	Раціональний трудовий режим дослідника і організація робочого місця	1-11
19.	Класифікація інформаційного забезпечення науково-дослідного процесу	1-11
20.	Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях	1-11
21.	Бібліографічні джерела економічної інформації	1-11
22.	Поняття автоматизованої системи обробки інформації	1-11
23.	Сучасні комп'ютерні технології та Інтернет в економічних дослідженнях	1-11
24.	Економіко-математичне моделювання в науковій роботі	1-11
25.	Впровадження результатів закінчених наукових досліджень	1-11
26.	Форми та порядок звітування про науково-дослідну роботу	1-11
27.	Економічний та соціальний ефект наукових досліджень	1-11
28.	Негативні явища недооцінювання значення науки в Україні. Роль науки в удосконаленні економіки	1-11
29.	Організація, види та форми наукової роботи студентів	1-11
30.	Аналіз результатів спостережень	1-11

Завдання 2

Визначити за своєю темою дослідження: об'єкт дослідження, предмет дослідження; мету та завдання дослідження.

Назву теми дослідження визначити відповідно до двох останніх цифр шифру залікової книжки (таблиця 1). Наприклад, номер залікової книжки 016428, значить темою дослідження є «Вибір постачальників матеріальних ресурсів» (№ 18).

Перелік тем дослідження надано в таблиці 3.

Таблиця 3 – Тема дослідження

№ з/п	Назва теми дослідження
1	2
1.	Формування логістичної системи управління якістю
2.	Управління витратами підприємства
3.	Управління ефективністю перевезень

Продовження таблиці 3

1	2
4.	Управління інноваційною діяльністю підприємства
5.	Аутсорсингова форма взаємодії підприємств
6.	Оцінка якості технічного обслуговування і ремонту рухомого складу підприємства
7.	Оцінка ефективності управлінських рішень
8.	Розробка моделі компетенцій працівника підприємства
9.	Формування корпоративної соціальної відповідальності підприємства
10.	Розробка бізнес-стратегії на підприємства
11.	Управління міжорганізаційними взаємовідносинами підприємства з партнерами
12.	Управління корпоративною культурою підприємства
13.	Оцінювання конкурентного потенціалу підприємства
14.	Формування системи управління персоналом на підприємстві в умовах нестабільності
15.	Стимулювання персоналу за досягнення всезагальної якості
16.	Оцінка якості праці працівників підприємства
17.	Управління якістю пасажирських перевезень
18.	Вибір постачальників матеріальних ресурсів
19.	Реінжиніринг бізнес-процесів підприємства
20.	Управління грошовими потоками підприємства
21.	Формування системи маркетинг-логістики в підприємства
22.	Розробка кадрової політики підприємства
23.	Оцінка економічної результативності діяльності підприємства
24.	Операційний аналіз діяльності підприємства
25.	Розробка інформаційної системи технічної служби підприємства
26.	Формування лояльності споживачів підприємства
27.	Впровадження бюджетування діяльності підприємства
28.	Розробка інструментальної стратегії з оцінки персоналу
29.	Діагностика фінансового стану підприємства
30.	Оцінка привабливості підприємства як роботодавця на ринку праці

Основні теоретичні поняття, необхідні для виконання практичного завдання

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення. Один і той же об'єкт дослі-

дження може вивчатися з різних сторін, а тому предмети дослідження можуть бути різними.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження, саме на нього спрямована основна увага. Згідно з предметом дослідження змінюються формулювання назви і мети дослідження.

Мета дослідження – це кінцевий результат, на досягнення якого спрямоване наукове дослідження. Мета має адекватно відображатися у темі роботи та містити у загальному вигляді очікувані результати та наукові завдання.

Завдання дослідження – це ті складові, які треба вирішити для досягнення мети. Вони підпорядковуються основній меті і спрямоване на послідовне поетапне її досягнення.

Наприклад, темою дослідження є «Формування оперативного контролінгу в підприємстві». В даному випадку об'єктом дослідження є процес формування оперативного контролінгу в підприємстві. Метою дослідження є теоретичне поглиблення та обґрунтування методичного забезпечення формування оперативного контролінгу в підприємстві. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- встановити сутність поняття «контролінг», «оперативний контролінг»;
- визначити функції та принципи оперативного контролінгу;
- проаналізувати методичні підходи щодо формування оперативного контролінгу в підприємстві;
- побудувати модель формування оперативного контролінгу в підприємстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Волков В.П. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / Волков В.П., Подригало М.А., Кравченко О.П., Міщенко В.М., Мармут І.А. – Луганськ, СНУ ім. Даля, 2009. – 352 с.
2. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посіб. / за ред. А.А. Мазараки. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 296 с.
3. Кожухар В.М. Основы научных исследований: учеб. пособ. / Кожухар В.М. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К0», 2010. – 216 с.
4. Колесников О.В. Основы научных исследований: навч. посіб. / Колесников О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
5. Медведев Э.Н. Основы научных исследований: учеб. пособ. / Медведев Э.Н. – Макеевка: МЭГИ, 2015. – 252 с.
6. Основы методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. / за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 352 с.
7. Тарелкін Ю.П. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / Ю.П. Тарелкін, В.О. Цикін. – Суми: Видавництво СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010. – 196 с.
8. Пушкарь А.И. Основы научных исследований и организация научно-исследовательской деятельности: учебн. пособ. / А.И. Пушкарь, Л.В. Потрашкова. – Харьков: ИНЖЭК, 2008. – 280 с.
9. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: підруч. / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. - К.: Знання, 2005. - 309 с.
10. Филипенко А.С. Основы научных исследований. Конспект лекцій: Навчальний посібник. - К.: Академвидав, 2005. - 208 с.
11. <http://www.nbu.gov.ua/> (національна бібліотека України імені В.І.Вернадського)

ДЛЯ ПРИМІТОК

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
з дисципліни “Основи наукових досліджень”
для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»

Укладач: ДОГАДАЙЛО Яна Вікторівна

Відповідальний за випуск *О.М. Криворучко*

Редактор

Комп’ютерна верстка